

No. 100. HOOG MILITAIR GERECHTSHOF. — *Toelage aan de gepensionneerde militaire leden.*

De moeilijkheden ondervonden in het voltallig houden van de militaire leden van het Hoog Militair Gerechtshof in Nederlandsch-Indië, hebben er toe geleid dat bij Koninklijk kabinets-rescript van den 18en Augustus 1856 no. 41, machtiging is verleend om het Indisch Bestuur te autoriseeren, aan elk gepensionneerd militair, lid van het Hoog Militair Gerechtshof, toe te kennen eene toelage van f 150 's maands, benevens vrije woning of indemniteit deswege.

Bij het besluit van 6 Februari 1857 no. 23 is deze bepaling vastgesteld.

Zie hierbij Bb. no. 317.

No. 101. INLANDSCHE HOOFDEN. — *Pensioen. — Hoereel kan worden toegerekend?*

MISSIVE van den Algemeenen Secretaris van 7 April 1846. No. 654.

Voor de inlandsche burgerlijke landsdienaren op Java en Madoera is bij Stb. 1887 No. 192 een pensioens-reglement vastgesteld, hetwelk bij Stb. 1891 No. 208 toepasselijk is verklaard voor dezelfde categorie van landsdienaren in de Buitenbezittingen.

Voor de inlandsche zoutverkoopkhuismeesters zie men Stb. 1892 No. 140 en 1888 No. 174, gewijzigd bij Stb. 1901 No. 405.

No. 102. WAARNEMING VAN HOOGERE RANGEN. — *Defroijementen aan officieren.*

MISSIVE van den fungerenden Eersten Adjunct-Secretaris van het Gouvernement van 12 October 1854 no. 1876. Vervallen door Bb. 2418.

No. 103. CORRESPONDENTIE met het Gouvernement. — *Vorm der rapporten, aan den Gouverneur-Generaal uitgebracht, door de colleges en ambtenaren op in derzelver handen gestelde stukken.*

CIRCULAIRE van den Algemeenen Secretaris aan alle besturende colleges en ambtenaren in Nederlandsch-Indië.

No. 1110. Batavia, den 2den November 1836.

De ervaring dat meermaalen de rapporten, door de colleges en ambtenaren op in derzelver handen gestelde stukken aan den Gouverneur-Generaal uitgebracht, niet geheel zijn ingericht naar den vorm waarvan het model bij besluit van 28 Juli 1835 no. 1 (Staatsblad no. 35) is bepaald, heeft aanleiding gegeven dat mij is opgedragen, om de colleges en ambtenaren, voor zooveel noodig, op nieuw te verzoeken alsnog voortaan aan het bedoelde voorschrift stiptelijk de hand te houden, en daarbij wel bijzonderlijk in acht te willen nemen, dat in *marginen* van de bedoelde rapporten, niet alleen de dagteekening en het nummer van het commissoriaal worden vermeld, maar bovendien ook (gelijk de bedoeling der aanwijzing sub la. a van het bovengemeld model is), den letterlijken last waarmede het stuk is geëenvooid geweest, bij voorbeeld op de volgende wijze:

Commissoriaal van den 10den October 1836 la. A.

„Last om te dienen van consideratiën en advies.”

of wel

„Last om te dienen van bericht, consideratiën en advies, na den requestant mondeling te hebben gehoord.”

„Last om te berichten, of en wanneer aan het ten requeste aangehaald besluit uitvoering is gegeven, en zoo ja, op welke wijze.”

„Last om te dienen van consideratiën en advies, na onderzoek of de requestant uithoofde van den minder gunstigen staat zijner gezondheid, wel tot de behoorlijke vervulling van den door hem verlangden post geschikt zou zijn.”

Door de tegenwoordige mededeeling heb ik de eer mij van den bovenbedoelden last te kwijten.

De Algemeene Secretaris,
(w. g.) HOOGEVEEN.

Herhaaldelijk wordt deze circulaire in herinnering gebracht. De opnemings derzelve komt mitsdien niet overbodig voor.

Zie ook Bb. no. 109.

No. 104. POLITIEDIENAREN en *pradjoerits*. — *Handhaving van goede politie, orde en rust.*

Een hoofd van gewestelijk bestuur heeft in overweging gegeven om het detachement *pradjoerits* in zijn gewest te vermeerderen.

Bij de beschikking op dit voorstel is dezen ambtenaar onder anderen te kennen gegeven, dat het den Gouverneur-Generaal voorkomt, dat tot handhaving van goede orde en rust, door besturende ambtenaren beter zal worden acht geslagen op bevordering van de medewerking van de inlandsche hoofden, dan steun te zoeken in meer politiedienaren of *pradjoerits*.

Op dezen grond en in afwachting van de reorganisatie der *pradjoerits* op Java, is in het voorstel niet getreden.

(Missive van den 1en Gouvernements-Secretaris van 13 Maart 1857 no. 611.)

De korpsen *pradjoerits* zijn bij Stb. 1897 No. 65 ingetrokken.

No. 105. INLANDSCHE EN CHINEESCHE HOOFDEN. — *Pensioenen. — Wanneer kan aan inlandsche ambtenaren pensioen worden toegekend?*

BESLUIT van 23 Juni 1842. No. 49

Vervallen door Stb. 1887 No. 192 wat Java en Madoera betreft, welk reglement bij Stb. 1891 No. 208 toepasselijk verklaard is voor de Inl. Burgerlandsdienaren op de Buitenbezittingen.

No. 106. PAARDENPOSTERIJ. — *Aan gepensioneerde regenten kan niet worden vergund kosteloos gebruik te maken van 's Gouvernements postpaarden.*

MISSIVE van den fungerenden Algemeenen Secretaris.

No. 1634.

Batavia, den 14 Juni 1851.

Aan den resident van ...

De gepensioneerde regent van Radhen Adhipati N. N. heeft zich bij

request van den 26 Mei jl. tot het Gouvernement gewend, met het verzoek om kosteloos gebruik te mogen maken van 's Gouvernements postpaarden van A. naar B. en terug.

Ik heb de eer op daartoe bekomen last UWEG. te verzoeken om aan dien gepensionneerden inlandschen ambtenaar, in antwoord op zijn bovenvermeld verzoek te doen weten, dat het vrij gebruik van 's Gouvernements postpaarden in den regel alleen aan in dienst reizende ambtenaren wordt toegestaan, van welken regel alleen in gevallen van zeer dringende noodzakelijkheid kan worden afgeweken, hoedanige onderwerpelijk niet blijken aanwezig te zijn.

De fung. Algemeene Secretaris,
(w. g.) A. PRINS.

Zie hierbij art. 2 van St. 1879 no. 314.

No. 107. CIVIELE VEEARTSEN *zijn gehouden in dringende gevallen, zonder belooning, militaire vecartsenijkundige hulp te verleen.*
BESLUIT.

No. 4. Buitenzorg, den 18en Januari 1855.

Gelezen, enz.

Is goedgevonden en verstaan:

Te bepalen, dat de vecartsen in 's Gouvernements burgerlijken dienst, in dringende gevallen zullen gehouden zijn, om ter plaatse waar zij zich bevinden, zonder geldelijke tegemoetkoming, militaire vecartsenijkundige hulp te verleen, tot welk einde zij gebruik kunnen maken van 's Lands geneesmiddelen.

Afschrift, enz.

No. 108. GRATIE VAN STRAFFEN. — *Aanschrijving tegen het lichtvaardig voordragen van veroordeelden tot het verkrijgen van gratie.*
BESLUIT.

No. 3. Batavia, den 19en Februari 1850.

Gelezen, enz.

De Raad van Nederlandsch-Indië gehoord;

Is goedgevonden en verstaan:

Eerstelijk. Enz.

Ten derde. Onder mededeeling dat opgemerkt is dat door de plaatselijke besturen soms lichtvaardiglijk wordt overgegaan tot het voordragen voor gratie of remissie van straf, van de in hun ressort aanwezige veroordeelden, — den Procureur-Generaal bij het Hooggerechtshof van Nederlandsch-Indië aan te schrijven, om de hoofden van plaatselijk bestuur op te merken, dat het middel van gratie is een buitengewoon middel, en hun aan te bevelen, om alleen voor eenige gunst in aanmerking te brengen de veroordeelden die zich dezelve werkelijk, door voorbeeldig gedrag of buitengewone diensten, hebben waardig gemaakt.

Afschrift, enz.

No. 109. CORRESPONDENTIE *met het Gouvernement. — Stukken aan twee of meer departementen of autoriteiten van Gouvernementswege gerenvooid.*

Tot vereenvoudiging en bespoediging der behandeling van zaken werd in

1837 de hieronder volgende circulaire gericht aan de besturende ambtenaren en colleges in Nederlandsch-Indië. — De opvolging derzelve acht de Regeering bij voortduring wenschelijk.

Batavia, den 20en Februari 1837.

No. 164.

Het is wenschelijk voorgekomen om in verband tot de reeds bij resolutie van den 3 September 1833 no. 1 (Staatsblad no. 53), bij het besluit van den 28 Juli 1835 no. 1 (Staatsblad no. 35) en de circulaire van den 2 November jl. no. 1110 gemaakte bepalingen omtrent het voeren der correspondentie, tusschen de verschillende departementen en autoriteiten met het Gouvernement, eenige nadere voorschriften te geven, tot meerdere vereenvoudiging en bespoediging der behandeling van zaken.

Dientengevolge heb ik de eer de colleges en betrokken ambtenaren, op daartoe bekomen last van den Gouverneur-Generaal, te informeeren, dat voortaan, wanneer in enkele gevallen eenig stuk aan twee of meer departementen of autoriteiten gerenvooid wordt, dezelve daarop bij *een* stuk zullen moeten dienen, in dier voege, dat degene, wiens opinie vooraf moet gaan, dezelve *het* eerst bekend stelle en *daaronder* degene, die in verband daarmede, zijn advies moet uitbrengen. — De bij het renvooi eerstgenoemde, waarbij ten belange van de dienst, alleen de *zaak* en niet de *rang* in aanmerking komt, behoort het ontvangen stuk derhalve met zijn advies door te zenden aan den tweeden genoemden, die het, zijnerzijds toegelicht, des vereischt verder zendt, nadere consideratiën inwint, of het anders, mits in allen geval voldoende geadstrueerd, den Gouverneur-Generaal weder aanbiedt.

Ten overvloede wordt hierbij opgemerkt, dat de boven aangehaalde bepalingen en in het bijzonder de resolutie van den 3 September 1833 no. 1, door de tegenwoordige circulaire niet moeten worden beschouwd als in eenig opzicht gealtereerd, zijnde het integendeel de bedoeling dat dezelve zorgvuldig worden opgevolgd.

De Algemeene Secretaris,
(w. g.) CORNETS DE GROOT.

No. 110. WIJNEN. — *Keuring van wijnen uit Nederland aangebracht.*

B. 6 Maart 1857 no. 20. Vervallen. De levering van wijnen ten behoeve der militaire hospitalen wordt thans in Indië uitbesteed.

No. 111. DELEGATIËN. — *Kan aan officieren ook worden vergund om gelden te delegeren ten behoeve van zusters en broeders in Ned-Indië? — Kunnen zij ook delegeren aan betrekkingen in Indië nadat zij uit hun vast garnizoen zijn vertrokken?*

Bij artikel 665 van het Reglement van administratie der Landmacht is bepaald, dat het aan de officieren zal vrijstaan, wanneer zij daartoe van den Generaal-Commandant der troepen de vergunning hebben bekomen, bij vertrek uit hun vast garnizoen, hetzij bij expeditiën of anderszins, ten behoeve hunner achtergelatene ouders, vrouwen of kinderen, een gedeelte hunner inkomsten te laten staan.

Aan de Regeering is voorgesteld om dit artikel te amplieeren, zoodapig dat aan de officieren van het leger ook zou kunnen worden toegestaan gelden te

delegeeren ten behoeve van *zusters en broeders* in Nederl.-Indië, terwijl machtiging is verzocht om de woorden „*bij vertrek*” niet letterlijk op te vatten, en dus te vergunnen dat officieren ook een gedeelte van hunne inkomsten zouden kunnen laten staan ten behoeve hunner betrekkingen, hoewel dan ook geene vergunning tot delegatie verzocht hebbende tijdens het *vertrek*.

Hierin is niet getreden. Reeds bij het besluit van 18 Januari 1836 no. 4 is in aanmerking genomen, dat het belang der administratie vordert om aan de bestaande vergunningen om te delegeeren geene verdere uitbreiding te geven. Ook in 1855 is dit zoo door de Regeering beslist, onder tekennengave dat het algemeen beginsel ten aanzien van delegatiën is, dat dezelve dienen voor belangen in Nederland en niet voor die in Indië. (B. 4 November 1855 no. 31).

No. 112.

INLANDSCHE HOOFDEN. — *In welke gevallen kunnen hunne weduwen en kinderen van Gouvernementswege worden ondersteund?*

Bij het besluit van 22 Februari 1837 no. 10 is aan een hoofd van gewestelijk bestuur opgemerkt, dat hij bij zijne consideratiën omtrent het verzoek eener weduwe van een inlandsch hoofd om onderstand, behoort uit te gaan van het beginsel, dat weduwen en kinderen van inlandsche ambtenaren alleen in buitengewone gevallen en dringende behoefte door het Gouvernement kunnen worden ondersteund, maar dat evenwel het Gouvernement wenscht voor te komen, dat de weduwe van eenen inlandschen ambtenaar, die zich goed gedraagt en wier echtgenoot trouw en goed gediend heeft, armoede kome te lijden, bij gebrek aan eigen middelen of van familie die in hare behoefte kan voorzien.

Zie hierbij Bb. no. 234 en 4006.

No. 113.

AFWEZIGHEID. — *Personen die bij vermoedelijke of bekende zeerampen zijn vermist. (Staatsblad 1856 no. 82.)*

Betrekkelijk de wijziging van het burgerlijk recht (art. 467, 470 en 493 van het Burgerlijk Wetboek voor Nederlandsch-Indië), ten opzichte van hen die bij vermoedelijke of bekende scheepsrampen zijn vermist, strekke het volgende.

Bij de wet van 9 Juli 1855 (Nederlandsch Staatsblad no. 67) zijn de termijnen van 5 of 10 jaren, in de artikelen 523, 526 en 549 van het Nederlandsch Burgerlijk Wetboek gevorderd, om tot de oproeping bij openbare dagvaarding van de daarin genoemde afwezigen te kunnen overgaan, beperkt tot 3 jaren, *wanneer de afwezigte tot de bemanning of passagiers blijkt behoort te hebben van een schip waaraan gedurende dien tijd geene berichten zijn ingekomen*, en is hetzelfde tijdsverloop van 5 of 10 jaren tot één jaar verkort, *wanneer de afwezigte vermist is ter gelegenheid van eene noodlottige gebeurtenis op 's Lands kusten, binnenlandsche zeeën of wateren, aan eenig vaartuig, aan een deel zijner bemanning of zijner passagiers overkomen.*

De redenen welke tot de voormelde wet hadden aanleiding gegeven, pleitten ook voor Nederlandsch-Indië, en het was derhalve wenschelijk, dat de bovengemelde uitzondering ook voor deze bezittingen wierd daargesteld, zoodanig evenwel dat artikel 2 der wet van 9 Juli 1855 eenigszins zou verschillen met opzicht tot de bepaling der plaats alwaar de daar bedoelde noodlottige gebeurtenis mocht voorvallen.

Het kwam echter voor, dat bij artikel 2 van het voor Indië ontworpen besluit, waar de verkorte termijn van één jaar werd toepasselijk verklaard voor het geval eener noodlottige gebeurtenis aan eenig vaartuig op zijne reis van de eene haven van Nederlandsch-Indië naar eene andere binnen datzelfde gebied, aan een deel zijner bemanning of passagiers overkomen, verder zou worden gegaan als in artikel 2 der wet van 9 Juli 1855, vermits wanneer in het Moederland een vaartuig op reis van eene haven van Nederland naar eene andere verongelukt, dan art. 1 en niet artikel 2 der wet toepasselijk is, tenzij de noodlottige gebeurtenis hebbe plaats gehad op 's Lands kusten; terwijl er geen reden scheen te bestaan voor Indië een ander stelsel ten deze aan te nemen. Men meende dat integendeel de gronden die in de memorie van toelichting met opzicht tot artikel 2 der wet van 9 Juli 1855, door de Regeering werden aangevoerd, voor een groot deel hunne toepasselijkheid zouden missen, wanneer er sprake zou zijn van eene zeeramp op reis van eene haven naar de andere voorgevallen, en men achtte het bedenkelijk, om, wanneer men in aanmerking nam hoe uitgebreid het grondgebied van Nederlandsch-Indië is en hoe verspreid en van elkander verwijderd sommige deelen van dat grondgebied gelegen zijn, aan te nemen wat artikel 2 van het ontwerp zou toelaten. Daardoor zouden belangrijke dwalingen en samenspanning van echtgenooten, die tot ontbinding van hun huwelijk wenschten te geraken, mogelijk worden gemaakt. Uit dien hoofde werd in overweging gegeven art. 2 van het ontworpen besluit te bepalen tot de gevallen voorkomende op 's Lands kusten en binnenlandsche wateren of stroomen.

Aan den anderen kant oordeelde men dat artikel 2, zoodanig als dit in het concept-besluit was opgenomen, niet te kort zou doen aan het beginsel waarop artikel 2 der meergemelde wet van 9 Juli 1855 en de daarbij bepaalde éénjarige termijn gegrond is, de zedelijke overtuiging namelijk die men veelal in de gevallen daarbij voorzien hebben mag, dat er eene noodlottige gebeurtenis heeft plaats gehad en dat de personen die vermist worden daarbij zijn omgekomen. Juist in de uitgestrektheid van Indië meende men eene reden tot aan-neming der voorgestelde wijziging te vinden, omdat bij de duizenden eilanden, waaruit Nederlandsch-Indië bestaat, of altijd kan worden beweerd dat het ongeval in de nabijheid van eenige kust heeft plaats gehad, of de bepaling van hetgeen als kust moet worden aangemerkt, tot gedurige twistvragen noodwendig aanleiding geven zou.

Het onderwerp is daarop nader overwogen.

Ofschoon niet ontkend werd dat de gemaakte bedenking ten aanzien van het aangeduide verschil op zich zelve volkomen juist was, werden niettemin de redenen daartegen aangevoerd, van genoegzaam gewicht geacht, om, met afwijking van het eerst uitgedrukt gevoelen, de bepaling van artikel 2 der wet van 9 Juli 1855, met betrekking tot Nederlandsch-Indië, in den zin van het ontworpen besluit uit te breiden.

Ofschoon zich derhalve vereenigende met het voorstel om bij de toepasselijk-verklaring van het beginsel der wet van 9 Juli 1855 voor de Nederlandsche bezittingen in Oost-Indië, de voorwaarde in art. 2 dier wet gesteld, dat namelijk de zeeramp op 's Lands kusten zij voorgevallen, niet te vorderen ten opzichte van vaartuigen reis doende van de eene haven van Nederlandsch-Indië naar eene andere binnen datzelfde gebied, zoo kwam evenwel, juist ook met

het oog op de bijzondere gesteldheid van den Indischen Archipel, de in het ontwerp-besluit bepaalde termijn van een jaar al te kort voor, bij de bedenking dat schipbreukelingen, hetzij door eigen sloepen, hetzij door inlandsche vaartuigen gered, kunnen aanlanden of worden overgebracht naar eenig eiland, waar geen Europeesch gezag aanwezig is. Zulke geredde schipbreukelingen, meende men, zouden op zulk een eiland geruimen tijd kunnen worden aangehouden, zonder dat het hun mogelijk ware te ontvluchten of iets van zich te doen hooren. Om deze redenen werd in overweging gegeven om den termijn in artikel 2 van het concept-besluit te verlengen tot op twee jaren, althans indien eene onderscheiding tusschen de afwezigen die vermist zouden zijn ter gelegenheid eener noodlottige gebeurtenis, aan eenig vaartuig overkomen op zijne reis van de eene haven van Nederlandsch-Indië naar eene andere binnen datzelfde gebied, en die, welke behoord hebben tot de bemanning of passagiers van elk ander schip (artikel 1), wenschelijk geoordeeld werd.

Tegen de verlenging van den in art. 2 bedoelden termijn zijn nochtans bezwaren gemaakt. Maar daar men vreesde dat met de voorgestelde verandering van artikel 2, de termijn dan een jaar, daarbij gesteld, met het oog vooral op de uitgebreidheid van het gebied van Nederlandsch-Indië te kort zoude wezen, is de redactie overgenomen welke oorspronkelijk was aangegeven. Hierdoor wordt nu aan den Indischen rechter overgelaten de beslissing der vraag, of de plaats, waar aan eenig schip in de Indische zeeën eene ramp is overkomen, als 's Lands kust kan worden aangemerkt, maar wordt ook van den anderen kant, alle twijfel omtrent de overeenstemming van het voor Nederland en voor Nederlandsch-Indië gevolgde beginsel afgesneden.

(Rapporten van den Min. van Koloniën van 24 October 1855 la. A. no. 11, 19 April 1856 la. A no. 36, 30 Juli 1856 la. A no. 3. Idem van den Minister van Justitie van 2 November 1855 no. 103/37, 25 April 1856 no. 114, en van den Raad van State van 16 Mei 1856 no. 4. Besluit 16 December 1856 no. 13).

No. 114. **BEGROOTING.** — *Voorschriften omtrent de behandeling en indiening.*

Kabinetsbrieven van den Gouverneur-Generaal van 12 Juni 1859 no. 88 t/m 91. Missive van den 1en Gouvernements-Secretaris van 6 April 1857 no. 890. Vervallen door de Comptabiliteitswet (St. 1864 no. 106).

No. 115. **INLANDSCHE VORSTEN EN HOOFDEN.** — *Gerechtelijke vervolging. — Is art. 3 van het besluit van 24 Juni 1841 no. 2 vervallen door art. 4 van het Reglement op de rechterlijke organisatie en het beleid der justitie in Nederl.-Indië?*

B. 14 November 1852 no. 15. Missive van den fungerenden 1en Adjunct-Secretaris van het Gouvernement van 21 October 1854 no. 1920a. Vervallen door St. 1867 no. 10.

No. 116 **DRUKPERS.** — *Borgtocht voor de uitoefening aan het beroep van drukker, uitgerer van of handelaar in drukwerken (Art. 1, 2 en 3 van Staatsblad 1856 no. 74).*

[Bij het Reglement op de drukwerken in Nederlandsch-Indië (Staatsblad 1856

no. 74) is bepaald, dat een ieder die het beroep van drukker, uitgever van drukwerken of handelaar in drukwerken uitoefent, ten genoeg van het plaatselijk bestuur zijner woonplaats, eene borgtocht moet stellen.

De vraag is gerezen, of het voldoende kan worden geacht dat zoodanige borgtocht wordt gesteld door de firma, onder welker naam het beroep uitgeoefend wordt.

De Regeering wenscht dergelijke borgtochten door de gereeerende leden der firma's *individueel* gesteld te zien; zij acht het vorderen van borgtocht van eene firma, strijdig met de bedoeling des wetgevers.

Het Reglement op de drukwerken in Nederlandsch-Indië maakt een gedeelte uit der strafwetgeving, en de strafwet heeft met *individu's* te doen, niet met eene collectieve eenheid, zooals eene firma daarstelt (Missive van den 1en Gouvern. Secretaris van 18 Maart 1857 no. 671).

No. 117. PUPILLENKORPS. — *Ten wiens laste komen de kosten van de verzending van pupillen, die aan de civiele autoriteit worden overgegeven? (Artikel 32 Staatsblad 1856 no. 35).*

Missive van den 1en Gouvernements-Secretaris van 17 Maart 1857 no. 657. Vervallen door St. 1858 no. 94 2o., welke mede vervallen is door het nieuwe Reglement voor het korps pupillen (1885 no. 155).

No. 118. INLANDSCHE HOOFDEN. — *Voorstellen tot vervolging in rechten van mindere inlandsche hoofden, moeten worden ingediend door middel van den Directeur der Cultures. — Elk voorstel moet worden voorafgegaan door een opzettelijk onderzoek.*

B. 17 Augustus 1854 no. 11 en circulaire van den Algemeenen Secretaris aan de hoofden van gewestelijk bestuur op en buiten Java van 24 Juni 1853 no. 144. Vervallen door St. 1867 no. 10, waarbij bepaald is dat alleen tot vervolging van vorsten en voorname hoofden vergunning behoort te worden gevraagd.

No. 119. MILITAIRE VEROORDEELDEN. — *Verzending naar Nederland (Staatsblad 1853 no. 46).*

Reglement op de verzending naar Nederland van tot tuchthuis- of kruiwagenstraf veroordeelde blanke militairen.

Buiten werking gesteld bij Stbld. 1886 No. 147.
Zie Bijblad no. 4469.

De verzending van veroordeelden geschiedt tegenwoordig ingevolge St. 1878 no. 181 met particuliere stoomschepen. Zie ook het contract met de stoomvaartmaatschappij Nederland (Bb. no. 3804).

No. 120. VRIJE OVERTOCHT aan landsdienaren, die den dienst met pensioen verlaten (Staatsblad 1855 no. 13).

Bij het besluit van 21 Februari 1855 no. 19 (Staatsblad no. 13), zijn bepalingen vastgesteld, nopens het verleen van overtocht voor 's Lands rekening, onder anderen aan *gepensioneerde* landsdienaren.

Uit de ondervolgende beschikking blijkt, dat deze bepalingen ook kunnen worden toegepast op landsdienaren, die eervol uit 's Lands dienst zijn ontslagen, met behoud van recht op pensioen.

BESLUIT.

No. 1.

Buitenzorg, den 18^d n Maart 1857.

Gelezen, enz.

Is goedgevonden en verstaan:

Eerstelijk. Den kapitein der infanterie N. N. op zijn verzoek, eervol uit Zr. Ms. militairen dienst te ontslaan, met behoud van recht op pensioen.

Ten tweede. Aan hem te kennen te geven, dat de bepalingen van Staatsblad 1855 no. 13, ook op hem van toepassing zijn, hoewel hij nog niet in het genot van pensioen gesteld is, enz,

Afschrift, enz.

Zie hierbij art. 2 La. e van het reglement in Stb. 1897 No. 163.

No. 121.

CONTROLEURS bij de landelijke inkomsten en cultures. — *Beheer over bouw- en waterstaatswerken (Staatsblad 1856 no. 67),*

In 1855 zijn aan de verschillende hoofden van gewestelijk bestuur op Java exemplaren aangeboden van eene proef-instructie voor de controleurs der landelijke inkomsten en cultures, ten einde deze voorloopig in werking te brengen, en dan later in overweging te nemen of het ontwerp zou kunnen worden vastgesteld of dat wijziging of aanvulling noodig zou zijn.

Een der residenten aan wien zoodanig ontwerp was aangeboden, heeft de aandacht gevestigd op de omstandigheid dat aan de controleurs in zijne residentie, het toezicht was opgedragen over meer of minder belangrijke bouwwerken, als het onderhoud van de binnenlandsche pakhuizen, het daarstellen van bruggen, enz., — een en ander in strijd met artikel 22 der proef-instructie, waarbij is bepaald „dat de controleurs in geen geval en onder geen voorwendsel, hoe ook genaamd, mogen belast worden met geldelijk of materieel beheer, anders als ten gevolge van eene bijzondere opdracht van den Gouverneur-Generaal”. Hij verzocht, in verband tot die bepaling, om aan de controleurs in zijn gewest de bij artikel 22 bedoelde bijzondere opdracht te verleenen, tot dat aldaar een waterstaatsambtenaar zou geplaatst zijn.

Aan de plaatsing van zoodanigen ambtenaar werd kort daarop gevolg gegeven.

Deze omstandigheid heeft evenwel aanleiding gegeven, om nopens de doelmatigheid van het bepaalde bij art. 22 der proef-instructie al dadelijk een onderzoek in te stellen, des te eerder omdat het belasten van contrôleurs bij de landelijke inkomsten en cultures met geldelijk en materieel beheer over bouwwerken, herhaaldelijk tot moeilijkheden had aanleiding gegeven.

Nadat dit onderzoek had plaats gehad, is bij het besluit van 26 October 1856 no. 25 aangeteekend, dat de overtuiging niet is erlangd dat bij het definitief vaststellen van eene instructie voor de controleurs der landelijke inkomsten en cultures, artikel 22 der proef-instructie zou moeten wegvallen of worden gewijzigd. Krachtens artikel 2 van dat besluit is eene aanschrijving in dezen zin gericht geworden aan de hoofden van gewestelijk bestuur op Java en Madoera.

De controleurs der landelijke inkomsten en cultures zijn niet van alle bemoeienis met openbare werken uitgesloten.

Indien de noodzakelijkheid werkelijk mocht bestaan, om, in een bijzonder

geval, aan eenen controleur geldelijk of materieel beheer over bouw- en waterstaatswerken op te dragen, dan kan tot die opdracht de vereischte machtiging aan den Gouverneur-Generaal gevraagd worden. Zoolang daaraan geen geldelijk of materieel beheer wordt verbonden, en bemoeienis met weeklijsten en reekstreeksche correspondentie met de betrokken waterstaatsambtenaren wordt uitgesloten, in het geenszins in strijd met artikel 22 der proef-instructie, ook aan die ambtenaren op te dragen een algemeen toezicht over werken van geringen omvang, binnen den kring hunner afdeeling uitgevoerd wordende, met het doel om verkeerdheden of nalatigheden voor te komen en tevens om de hoofden van plaatselijk en gewestelijk bestuur te waarschuwen, wanneer die werken niet zoodanig worden uitgevoerd of beheerd als vereischt wordt. Wanneer daardoor geene stoornis wordt teweeggebracht in de uitoefening van de eigenlijke dienstverplichtingen der controleurs, ligt het, luidens artikel 1 der proef-instructie, binnen de grenzen der bevoegdheid van de hoofden van plaatselijk en gewestelijk bestuur, deze ambtenaren met dit toezicht te belasten.

Het is ook te verwachten dat een waterstaatsambtenaar die tact bezit in den omgang met de ambtenaren bij het plaatselijk en binnenlandsch bestuur en bij het kader der landelijke inkomsten en cultures, zelden vruchteloos beroep zal doen op officieus hulpbetoon van die zijde.

Zie ook Bb. no. 620 en 3301.

No. 122. REIS-, VERBLIJF- EN TRANSPORTKOSTEN. — *Welke worden daarmede bedoeld?*

B. 11 November 1856 no. 16. Zie het Reglement op de reis- en verblijfkosten (St. 1862 no. 153a)

No. 123. INLANDSCHE HOOFDEN. — *De noodzakelijkheid of wenselijkheid der gerechtelijke vervolging van eenig inlandsch hoofd of ambtenaar moet worden toegelicht.*

B. 25 December 1841 no. 5. Vervallen door St. 1867 no. 10.

No. 124. INLANDSCHE HOOFDEN. — *Suspensie. — Voorziening in de vervulling van eenige openvallende bediening.*

BESLUIT.

No. 4.

Batavia, den 10en April 1850.

Gelezen de missive, enz.

De Raad van Ned.-Indië gehoord;

Is goedgevonden en verstaan:

Eerstelijk. Enz.

Ten tweede

a. enz.

b. aan alle plaatselijke autoriteiten op Java te herinneren, de bepaling op het punt van schorsing, vervat in artikel 43 van het Reglement op het binnenlandsch bestuur en dat der financiën op Java, gearresteerd bij besluit van Commissarissen-Generaal voor N.-I. van 9 Januari 1819 no. 2 (Staatsblad no. 16); en zulks onder opmerking, dat het suspendeeren van inlandsche hoofden

niet moet plaats hebben als ten gevolge van bijzondere omstandigheden, en dat, in zoodanig geval, zoowel als bij het op eene andere wijze openvallen van eene bediening, *zoo mogelijk niet* met de waarneming dezelve moet worden belast een persoon, die voor de definitieve vervanging in aanmerking kan komen; vermits daardoor de Regeering minder vrij is in het doen of bekrachtigen eener keuze.

Afschrift, enz.

Zie art. 35 der instructie voor de hoofden van gewestelijk bestuur (St. 1867 no. 114). Gewijzigd bij Stb. 1895 No. 93. en St. 1868 no. 52.

No. 125. INLANDSCH ONDERWIJS. — *Kweekelingen voor de kweekschool te Soerakarta. — Wanneer moeten de voordrachten tot plaatsing worden ingediend?*

B. 21 Juli 1854 no. 8. Vervallen door art. 10 en 11 van St. 1872 no. 99.

No. 126. CORRESPONDENTIE met het Gouvernement. — *Data der brieven CIRCULAIRE van den 1en Gouvernements-Secretaris aan de departementen van algemeen bestuur, de hoofden van gewestelijk bestuur op Java, en de plaatselijke colleges.*

No. 702. Batavia, den 20en Maart 1857.

Het is den Gouverneur-Generaal opgevallen, dat sommige autoriteiten, hunne aan Zijne Excellentie gerichte brieven, dateeren op eenige dagen vroeger dan die brieven verzonden of ontvangen worden. Mij is opgedragen UWEG. te verzoeken, om tegen deze onregelmatigheid te waken, door de brieven voortaan steeds te doen dateeren op den dag van *verzending*.

De 1e Gouvernements-Secretaris,
(w. g.) A. LOUDON.

Zie ook Bijblad no. 894a.

No. 127. BELOONINGEN voor buitengewone diensten aan klerken, mogen niet globaal worden voorgedragen.

BESLUIT.

No. 3. Buitenzorg, den 30^{en} September 1854.

Gelezen de missives, enz.

De Raad van Nederl.-Indië gehoord;

Is goedgevonden en verstaan:

Eerstelijk. Enz.

Ten derde. Aan den resident van P. en aan den Directeur-Generaal van Financiën te kennen te geven, dat aan de klerken op het residentie-kantoor te P., geene belooningen voor bewezen buitengewone diensten kunnen worden verleend, tenware die klerken met namen, evenals de aan elk hunner toegedachte belooning, opgegeven worden.

Afschrift, enz.

Zie Bb. no. 2216 en 2375.

No. 128. RIDDERSOLDIJ — *Kan de riddersoldij ingaan vóór het oogenblik waarop het lidmaatschap der orde verkregen is?*

Bij artikel 7 van het Koninklijk besluit van den 24 Januari 1839 no. 102

(Ind. St. 1839 no. 27) houdende: Vaststelling van eene medaille, ter belooning van moed en trouw onder die manschappen der Indische Landmacht, welke na tot eenig Europeesch korps behooren of van geene Europeesche afkomst zijn, is bepaald, „dat een ieder, beneden den rang van officier dienende, wien de „medaille wordt geschonken, van en met den dag van het daartoe strekkende „besluit van den Gouverneur-Generaal, eene verhoogde betaling zal genieten „welke (bij deze) wordt bepaald, voor de met de *zilveren* medaille begiftigde „op de *helft*, en voor die welke de *bronzen* medaille dragen, op een *derde* „deelte der soldij van hunne respectieve rangen. Zij zullen in het genot der „toelagen blijven, wanneer zij ter zake van hunne militaire diensten worden „gesteld op pensioen, alsmede wanneer zij honorabel uit den dienst worden „ontslagen, mits, in het laatste geval, niet minder dan *vijftien* achtereenvolgende jaren hebbende gediend.”

De vraag is gedaan of de verhoogde soldij kon worden toegekend aan eenen inlandschen 2en luitenant van het leger, die in 1854 vereerd werd met de *bronzen medaille voor Moed en Trouw*, tengevolge van bewezene diensten, als sergeant, in de jaren 1836 en 1837.

Dezelve is ontkennend beantwoord.

De toekenning der verhoogde soldij in het bedoeld geval zou zijn eene afwijking van de letter van artikel 7 van het Koninklijk besluit van den 24 Januari 1839 no. 102. Tevens zou, zoo doende, worden gehandeld in strijd met de bedoeling van dat artikel, die evenals de bedoeling van artikel 8 der wet van 30 April 1815 (Staatsblad no. 33), houdende instelling van de *Militaire Willemsorde*, ten aanzien van hare leden geene andere is, dan dat bepaaldelijk den rang of graad, die men op het oogenblik van de toekenning der genoemde medaille bekleedt, doet beslissen, of de daarmede begiftigde, al dan niet, en zoo ja, tot welk bedrag, de in zekere gevallen aan haar bezit verbondene verhoogde soldij zal genieten.

Ook ridders van de Militaire Willemsorde hebben in Nederland dusdanig aanspraken meermalen willen doen gelden, maar nimmer is toegegeven dat riddersoldij kan ingaan vóór het oogenblik, waarop het lidmaatschap der orde verkregen is. (B. 24 Juni en 1 December 1855 no. 5 en 12.)

No. 129.

GRATIE van doodstraf. — Weigering van veroordeelden om gratie te vragen.

BESLUIT.

No. 12.

Batavia, den 11en Maart 1857.

Gelezen de missives:

a. van den resident van A. van 14 Januari 1857 no. 151, onder mededeeling dat Djatiem, Madjen bapa Taliep en Noerahiem bapa Baira weigerachtig zijn gratie te vragen van de straf des doods, waartoe zij ter zake van moord zijn veroordeeld, de twee eerstgenoemden bij vonnissen van de rechtbank van omgang in de 1e afdeling, zitting houdende te T.... van 10 November 1856, bekrachtigd bij arrest van het Hooggerechtshof van Nederl.-Indië van 2 December 1856, en de laatste bij vonnis van diezelfde rechtbank, zitting houdende te T.... van 11 November 1856, bekrachtigd bij 's Hof's arrest van 9 December 1856, en op welke veroordeelingen, bij

kens de besluiten van 15 en 20 December 1856 no. 6 en 1, *fiat executie* is verleend,—

te kennen gevende, dat het wellicht in de bedoeling van den Gouverneur-Generaal ligt, om ook zonder verzoekschriften van de betrokkene personen, in overweging te nemen, in hoever er termen bestaan, om onderwerpelijk gebruik te maken van het recht van gratie; en mitsdien de aangelegenheid aan de beslissing van den Gouverneur-Generaal onderwerpende;

- b. van het Hooggerechtshof van Nederl.-Indië van 3 Februari 1857 no. 243 en het overgelegd rapport van den Procureur-Generaal bij hetzelfde van 22 Januari jl. 146/14;

De Raad van Nederlandsch-Indië gehoord;

Is goedgevonden en verstaan:

Eerstelijk. Aan de bovengenoemde veroordeelden Djatiem, Madjim bapa Taliep en Noerahiem bapa Baira, geene genade van de hun opgelegde straf te schenken.

Ten tweede. Den resident van A.... op te merken, dat wanneer door of vanwege ter dood veroordeelden geen verzoek om gratie is ingediend, en bij hem geene redenen van politieken of anderen aard bestaan, welke het hem bedenkelijk doen voorkomen de uitgesproken straf te doen voltrekken, hij aan de door den Gouverneur-Generaal gefiatteerde executie dier uitspraken, na den bij de wet gestelden termijn, behoort gevolg te geven, doch bij het bestaan van zoodanige bedenkingen, die, omstandig gemotiveerd, door tusschenkomst van het Hooggerechtshof van Nederlandsch-Indië, behoort mede te deelen aan den Gouverneur-Generaal, vergezeld van zijn advies.

Afschrift, enz.

Zie hierbij Bb. no. 2850 en 3074.

No. 130. HOOFDEN VAN VREEMDE OOSTERLINGEN. — *Voorschriften voor het hoofd der Arabieren in de afdeeling Banjoewangi.*

B. 19 October 1855 no. 19. De vaststelling van instructies voor de hoofden van Vreemde Oosterlingen is bij Bb. no. 3831 overgelaten aan de hoofden van gewestelijk bestuur.

No. 131. BURGERLIJKE OPENBARE WERKEN. — *Voordrachten tot uitvoering van werken.*

B. 24 Februari 1854 no. 7. Vervallen door het Reglement voor de burgerlijke openbare werken (St. 1867 no. 85).

No. 132. BELOONING aan ambtenaren voor de waarneming van eene hogere betrekking.

MISSIVE van den 1en Gouvernements-Secretaris van 21 Maart 1857 no. 705 aan een hoofd van gewestelijk bestuur op eene der buitenbezittingen. Vervallen door Bb. no. 2216 en 2375.

No. 133. STATISTIEKE OPGAVEN.

CIRCULAIRE aan de hoofden van departementen van algemeen bestuur en aan de hoofden van gewestelijk bestuur op en buiten Java-

Batavia, den 5en Januari 1857.

No. 30.

Bij de mededeeling van het verslag der commissie uit de 2e Kamer der Staten-Generaal, tot onderzoek van het Verslag van het beheer en den staat der Oost-Indische bezittingen over 1853, door den Minister van Koloniën aan den Gouverneur-Generaal, is speciaal de aandacht gevestigd geworden op den daarin voorkomenden, en reeds, met het oog op vroegere verslagen, van dezelfde zijde, ten opzichte vooral der *statistieke opgaven* in die verslagen, uitgedrukten wensch:

dat de Regeering, door het bestuur in Indië, aan de beambten doe voorhouden, om zorgvuldig te letten op het belang der zaak, geen cijfers lichtvaardig op te geven, wier onjuistheid in het oog springt en zich door briefwisseling die ophelderingen té verschaffen, welke tegenstrijdige of onnauwkeurige opgaven kunnen verduidelijken.

Daartoe gelast, heb ik de eer UWEG. aan te bevelen, zich deze wenken ten nutte te maken.

De 1e Gouvernements-Secretaris,
(w. g.) A. LOUDON.

No. 134.

LANDBOUWONDERNEMINGEN. — *Requesten ten doel hebbende de oprichting van landbouw- of landere ondernemingen van nijverheid.*

CIRCULAIRE van den 1en Gouvernements-Secretaris aan de hoofden van gewestelijk bestuur op en buiten Java.

No. 826.

Batavia, den 1en April 1857.

De Gouverneur-Generaal verlangt, dat de indiening of ondersteuning van verzoeken, ten doel hebbende de oprichting van landbouw-, of andere nijverheidsondernemingen, vergezeld ga van eene bepaalde beantwoording der vragen:

„of ter beschikking van het Bestuur aanwezig zijn de middelen, gevorderd om het etablissement van nijverheid, dat men wenscht op te richten, ter plaatse waar het zou worden opgericht, alsmede het daarbij werkzaam te stellen personeel, naar behooren te beschermen?“

„of het Bestuur bij machte is om te waken tegen de aanmatigingen, die dat personeel zich mocht kunnen veroorloven op de rechten van de inlandsche bevolking en ten nadeele van het gezag en den invloed der volkshoofden?“

Daartoe gelast, heb ik de eer UWEdG. te verzoeken, bij voorkomende gelegenheid aan het hierboven uitgedrukte verlangen te voldoen.

De 1e Gouvernements-Secretaris,
(w. g.) A. LOUDON.

Voor Java niet meer van toepassing.

No. 135.

VERVOER VAN GOEDEREN. — *Kunnen vrachtrekeningen, ingediend door vervoerders van Gouvernementsgoederen, worden voldaan, zonder kortingen ter zake van opgelegde vergoedingen wegens temin uitgeleverde goederen enz?*

Bij de resolutie van den Gouverneur-Generaal in Rade van den 11 September 1820 no. 7 (Staatsblad no. 38), is in het algemeen bepaald, „dat bij vervoer van goederen voor rekening van den Lande, de vrachtgelden zullen worden berekend, op de door het schip of vaarttuig, volgens de chartepartij of ander geldig bewijs ingenomene goederen, zonder dat daarop eenige korting zal

„worden gedaan, ter zake van bevondene minderheden, hetzij dezelve beneden
 „of boven de toegestane spillage zijn; alles onverminderd de verplichting der
 „landsambtenaren, om, bij de te houdene afrekeningen, te zorgen, dat de vor-
 „deringen welke het Gouvernement, ter zake van vergoedingen of anderszins op
 „de scheepsoverheden mocht hebben, behoorlijk worden in computatie gebracht.

De vraag heeft zich voorgedaan, of het Gouvernement krachtens het be-
 paalde bij bovenstaande resolutie, rechtens bevoegd is van vrachtrekeningen te
 korten het bedrag van vorderingen, waarvan de rechtmatigheid niet wordt erkend.

Bij het besluit van 16 April 1857 no. 3, is te kennen gegeven:

- a. dat het bepaalde bij de resolutie van 11 September 1820 no. 7 (Staatsblad
 no. 38), niet behoort te worden toegepast in strijd met de voorschriften
 van het burgerlijk recht, hetwelk geene vergelijking toelaat dan van
 schulden, die wederzijds voor eene dadelijke vereffening en opeiseling
 vatbaar zijn, zoodat van vrachtrekeningen niet behooren te worden gekort
 andere vergoedingen dan waarvan de rechtmatigheid is erkend, of die
 zoodanig onbetwistbaar zijn, dat die eventueel tot het onderwerp gemaakt
 eener reconventioneele vordering, wanneer de aannemer de hem verschul-
 digde vrachtpenningen in conventie mocht invorderen, buiten twijfel door
 den rechter zouden worden toegewezen;
- b. dat ten aanzien van minder onbetwistbare vergoedingen, aan den Direc-
 teur der Producten en Civiele Magazijnen (thans Directeur van het be-
 trokken departement) onverwijld behoort te worden kennis gegeven, ten
 einde daaromtrent in het belang van de schatkist het noodige te verrich-
 ten of te provoceeren, des vereischt langs den weg van rechten;
- c. dat zooveel mogelijk behoort te worden vermeden het brengen van ver-
 goedingen ten laste van vrachtrekeningen van andere transporten, dan
 waarop die vergoedingen verschuldigd zijn.

No. 136.

AFDOENING VAN ZAKEN. — *Aanbeveling tot eene spoedige
 en geregelde afdoening van zaken.*

KABINETSCIRCULAIRE van den Gouverneur-Generaal van N.-I. aan
 de departementen van algemeen bestuur, colleges en autoriteiten
 binnen Ned.-Indië.

No. 38.

Batavia, den 14en Maart 1857.

De omstandigheid dat sommige autoriteiten voor de behandeling van zaken,
 veelal meer tijd nemen, dan met het belang zoowel van 's Lands dienst als
 van bijzondere personen vereenigbaar is, noopt mij in het algemeen, doch met
 den meesten ernst aan te dringen op eene geregelde en spoedige behandeling
 van de daarvoor vatbare onderwerpen, onder aanbeveling om als aan te wen-
 den wat aan dit doel bevordelijk zijn kan.

De Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië,
 (w. g.) Chs. F. PAHUD.

No. 137.

INLANDSCHE HOOFDEN. — *Maatregelen van bestraffing we-
 gens vergrijpen tegen den dienst, welke niet vallen onder het be-
 reik van den strafrechter.*

BESLUIT.

No. 15.

Buitenzorg, den 21en December 1854.

Gelezen de missives:

1°. van den resident van N. N.

- a.* van 23 Juni 1853 no. 3237/2;
b. van 9 Augustus 1853 no. 3816/2;
 2°. van den Procureur-Generaal bij het Hooggerechtshof van Nederl.-Indië:
a. van 17 Januari 1854 no. 114/16;
b. van 3 November 1854 no. 2034/450;
 3°. van den Directeur der Cultures van 28 Januari 1854 no. 310/12;
 alle handelende over de door den resident van N. N. gedane vragen;

I. enz.

II. of aan wédono's en mindere inlandsche hoofden, *voor lichte overtredingen betreffende hunne dienstplichten*, bij wijze van *huishoudelijke straffen*, mag worden opgelegd arrest voor een of meer dagen op de passeebaai, met of zonder het dragen van de kris?

Is goedgevonden en verstaan:

Eerstelijk. Enz.

Ten tweede. Aan de hoofden van gewestelijk bestuur op Java te kennen te geven, dat zij geene andere maatregelen van bestraffing ten opzichte van inlandsche hoofden en ambtenaren, wegens vergrijpen tegen den dienst, welke niet vallen onder het bereik van den strafrechter, mogen nemen of toelaten, dan:

a. vertrouwelijke vermaning;

b. openbare berisping;

c. arrest op de passeebaai van het districtshoofd of van den regent, buiten eenige opsluiting, doch met of zonder behoud van onderscheidingsteekenen, voor niet langer dan eene maand.

Ten derde.

In het onzekere of het voorschrift vervat in artikel 2 van bovenstaand besluit ook betrekking had op de afdoening van geringe strafzaken door den magistraat bij politierol, en of door hetzelfde verandering was gebracht in de bepalingen omtrent het inlandsche rechtswezen op Java en Madoera, zijn door sommige residenten nadere inlichtingen gevraagd.

De Regeering heeft daarop te kennen gegeven, dat zoowel uit de bewoordingen van het aangehaald artikel, als uit den samenhang van het besluit zelf blijkt, dat het geenszins de bedoeling was daarbij eenige verandering te brengen in de bepalingen tot het rechtswezen in verband staande, maar alleen om te voorzien in die verzpimen van lichter aard, welke niet in het bereik van eenige strafwet vallen en daarom administratief worden behandeld. (Missive van den fungeerenden 1en Adjunct-Secretaris van het Gouvernement van 12 Maart 1855 no. 417 en van den Adjunct-Secretaris van het Gouvernement van 30 Januari 1856 no. 460).

No. 138.

INLANDSCH ONDERWIJS. — *Overdreven verwachtingen der inlandsche hoofden, met betrekking tot de op de inlandsche scholen onderwezen jongelingen, moeten worden tegengegaan.*

KABINETSCIRCULAIRE van den Gouverneur-Generaal van N.-I. aan de hoofden van gewestelijk bestuur op Java.

No. 24.

Buitenzorg, den 31en Januari 1855

Het is mij voorgekomen dat bij sommige inlandsche hoofden op Java overdreven verwachtingen bestaan met betrekking tot de op de inlandsche scho-

len onderwezen jongelingen. Men schijnt namelijk in de meening te verkeeren, dat al die jongelingen, bij het verlaten der school, aanspraak hebben om in 's Lands dienst te worden geplaatst.

Dat deze meening eene dwaling is, zal wel geen betoog behoeven. Reeds nu is het aantal scholieren te groot, dan dat het *mogelijk* zoude zijn hen *allen* later in 's Gouvernements dienst op te nemen. En die onmogelijkheid zal nog grooter worden bij uitbreiding van het onderwijs onder den inlander.

Indien dus van de eene zijde niet *alle* jongelingen, die de scholen hebben verlaten, in 's Lands dienst zullen kunnen worden opgenomen: van den anderen kant is het even duidelijk dat de eigenschappen, die het Gouvernement in zijne dienaren verlangt, in den regel wel moeilijk anders dan op de scholen zullen kunnen worden verkregen, en dat dus diegenen die op de scholen zijn gevormd en daar boven anderen hebben uitgemunt, wel in de eerste plaats bij te doene keuzen in aanmerking zullen komen.

Maar dit behoelt en behoort niet de eenige spoorslag te zijn, die de ouders drijft om hunne kinderen vlijtig de scholen te doen bezoeken. Het doel toch van het onderwijs is, om de kweekelingen te vormen tot beschaafde en goede menschen. En -er is geen stand, geen beroep, geen bedrijf in de maatschappij waarin beschaving en deugd geene eigenschappen zijn, die tot eere strekken en tot voorspoed en geluk leiden.

Hoe sterk is dus de drang en de verplichting voor ouders, die hunne kinderen liefhebben, om geene gelegenheid te verzuimen die hun wordt aangeboden, om hunne kinderen tot beschaafde en goede menschen te vormen.

Ik heb het van belang geacht, UwEdG, met deze mijne beschouwingen bekend te maken, met het doel om, bij gepaste gelegenheid, te trachten die ingang te doen vinden, vooral dáár, waar de hierboven bedoelde dwaling mocht bestaan.

De Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië,
(w. g.) DUIJMAER VAN TWIST.

No. 139. GEVANGENISSEN. — *Waterleidingen door de vertrekken der gevangen.*

Missive van den 1en Gouvernements-Secretaris van 20 April 1857 no. 997. Zie uitvoeriger Bb. no. 1308.

No. 140. RECHT VAN VERBLIJF. — *Kan een handelshuis zich borg stellen voor het verblijf van eenen Europeaan binnen N.-1.?*

MISSIVE van den 1en Gouvernements-Secretaris van 14 Februari 1857 no. 340. Vervallen door de latere regeling omtrent het recht van verblijf (St. 1861 no. 40).

No. 141. GESCHENKEN *aan inlanders.*

CIRCULAIRE van den 1en Gouvernements-Secretaris aan de hoofden van gewestelijk bestuur *op en buiten Java.*

No. 1096.

Batavia, den 28sten April 1857.

Zijne Excellentie de Gouverneur-Generaal heeft aanleiding gevonden, mij op te dragen UwEdG. aan te bevelen om, bij het aanbieden van geschenken aan inlanders of bij het doen van voorstellen daartoe, er vooral op te letten, dat

zich daarbij geene voorwerpen bevinden, die aanstoot kunnen geven aan gods- dienstige of maatschappelijke instellingen en vooroordeelen.
Elke aanleiding tot het weigeren van geschenken dient zorgvuldig te worden vermeden.

De 1e Gouvernements-Secretaris,
(w. g.) A. LOUDON.

No. 142.

NAAMREGISTER VAN NEDERLANDSCH-INDIË, — *Herinnering aan het voorschrift vervat in het Staatsblad van 1843 no. 17, omtrent de tijdige inzending der opgaven aan 's Lands drukkerij.*

CIRCULAIRE van den 1en Gouvernements-Secretaris aan de chefs van departementen van algemeen, en de hoofden van gewestelijk bestuur op en buiten Java.

Batavia, den 24sten April 1857.

No. 1046.

De herhaaldelijk ondervondene veronachtzaming van het voorschrift vervat in het besluit van 29 Juni 1843 no. 18 (Staatsblad no. 17), omtrent de tijdige inzending aan 's Lands drukkerij van de opgaven bestemd tot de samenstelling van het Naamregister van Nederlandsch-Indië, doen het wenschelijk voorkomen dat voorschrift nieuwelings in herinnering te brengen.

Ik heb mitsdien de eer UWEG. op daartoe bekomen last, aan de behoorlijke opvolging van dat voorschrift te herinneren en die herinnering tevens te doen vergezeld gaan van het verzoek, om behalve aan 's Lands drukkerij, de vorenbedoelde opgaven ook aan den Algemeenen Secretaris te willen doen toekomen vóór den 31en October eerstvolgende, ten einde dezelve te kunnen vergelijken en tegen misstellingen te waken bij de samenstelling van het Naamregister voor 1858, hetwelk de Gouverneur-Generaal verlaugt, dat op het bepaalde tijdstip worde uitgegeven.

De 1e Gouvernements-Secretaris,
(w. g.) A. LOUDON.

Zie hierbij Bb. no. 83 en 2904.

No. 143.

WACHTGELD. — *Wanneer gaat het wachtgeld in der van verlof uit Nederland terugkeerende personen.*

BESLUIT.

No. 15.

Batavia, den 17den Juni 1848.

Gelezen enz.

Gezien, enz.

De Raad van Indië gehoord;

Is goedgevonden en verstaan:

Eerstelijk. Te verklaren dat de wachtgeldten toegelegd wordende aan van verlof terugkeerende personen, *in den regel* moeten ingaan met den *eersten* der maand, volgend op die in welke zij zijn teruggekeerd.

Ten tweede. Enz.

Afschrift, enz.

Zie hierbij St. 1862 no. 63.